

KAIVANNONPUISTOSTA TULEE IKÄ- JA MUISTIYSTÄVÄLLINEN YMPÄRISTÖ

Joensuun Penttilänrantaan rakentuu kevään 2023 aikana luontopolku ja uusi puistoympäristö. Eikä mikä tahansa puisto, vaan ikä- ja muistiystävällinen puistoympäristö.

Idea syntyi syksyllä 2022 muistin osaamisyhteisössä, jossa vieraili kaupungininsinööri Tero Toivanen. Osaamisyhteisö on Karelia-ammattikorkeakoulun EAFS-/KAFS-hankkeessa luotu toimintamalli, joka edistää muistiystävällistä yhteiskuntaa. Se on vaikuttaja ja kehittäjä, jonka ytimessä ovat kokemustoimijat.

Kaivannonpuiston konkreettinen rakentaminen alkoi rytinällä heti kevään korvalla. Muistiystävällisen ympäristön suunnittelutyö sai hankerahoituksen huhtikuussa, ja se työ alkoi toukokuussa neljällä työpajalla. Pajoihin osallistuvat muistin kokemustoimijat ja eri alojen asiantuntijat.

Työpajoissa mietitään, millainen muistiystävällinen puistoympäristö on, mitkä tekijät tukevat muistia ja jäljellä olevia taitoja, mitkä taas häiritsevät. Esteettömistä ja yleisemmin ikäystävällisistä ympäristöistä on tutkimusta ja kokemusta, mutta muistiystävällisyys ympäristön näkökulmasta tuntuu olevan vähemmän kartoitettu alue.

Lähestyimme muistiystävällisyyttä työpajoissa neljästä näkökulmasta. Tiedämme, että luonto on jo sinällään ihmeellinen voima, ja sillä on monia hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia. Aistit säilyvät ja luonto kutsuu toimimaan. Sanotaan, että ikäihmisillä on muita aikuisia vahvempi yhteys luontoon ja luontokokemukseen.

Ensimmäisessä työpajassa perehdyttiin luontoon aistillisena tilana ja siihen, miten värit ja kasvillisuus vaikuttavat luontokokemukseen. Sitten vuorossa olivat kognitio ja toiminnallisuus, millä tavalla muistiystävällinen puistoympäristö tukee tiedonkäsittelyä ja ohjaa puistokokemusta.

Kahdessa viimeisessä työpajassa pohditaan äänimaailmaa, miten hiljaisuus ja ääni, pysähtymisen paikat ja vaikkapa ulkosoittimet sijoittuvat ympäristöön. Ja lopuksi tarkastellaan teknologiaa, miten teknologialla voitaisiin tukea ja lisätä ympäristön muistiystävällisyyttä.

Kaivannonpuiston ikä- ja muistiystävällinen ympäristö sopii kaikille. Ihmisten toimintakyky on erilainen, ja tavoitteena on, että ympäristö tarjoaa toisaalta tuttua ja turvallista ja toisaalta yllätyksellistä elämystä ja koettavaa. Polku ja metsikkö ovat luonnonmukaisia, ja polun varrelta löytyvät lapsuuden leikkikivi ja "kärjäkivet" tauon paikaksi. Jokivarressa sijaitsevat näköalatasanne, keinu ja ulkosoittimet.

Luonnonmukainen Kaivannonpuisto ei ole koskaan täysin "valmis", koska ihmiset tekevät puiston. Toisaalta kaikkia ideoita ei aikataulusyistä voida vielä toteuttaa Kaivannonpuistossa. Kehittämistyö tuottaa kuitenkin kokemusta ja aineistoa tulevien ikä- ja muistiystävällisten puistoympäristöjen suunnitteluun. Kokemusta ja oppia syntyy myös moniäänisestä yhteissuunnittelusta, ja muistin kokemustoimijoiden rooli on tässä merkittävä. Muistin ja puistosuunnittelijoiden ja -rakentajien yhteistyöstä syntyy ja osaamisesta syntyy jotain

Kaivannonpuisto – ikä ja muistiystävällinen puistoympäristö -hanketta (1.4.2023–31.1.2024) rahoittaa Pohjois-Karjalan maakuntaliitto AKKE-rahoituksesta. Karelia-ammattikorkeakoulu hallinnoi hanketta, ja siihen osallistuu myös Pohjois-Karjalan Muisti ry.

Arja Jämsén

projektiasiantuntija

Karelia-ammattikorkeakoulu